

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 646/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7Nt/23/2024-34 z 23. októbra 2024 a proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 4Tos/16/2024-50 z 23. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. júla 2025 bez zastúpenia advokátom domáha vyslovenia porušenia základného „*práva na obhajobu, práva na spravodlivý súdny proces a práva na prístup k súdu*“ označenými uzneseniami okresného a krajského súdu, ktoré navrhuje zrušiť. Zároveň navrhuje, aby všeobecné súdy alebo ústavný súd sám vo veci znovu rozhodol. Súčasne žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a rozhodnutí, ktoré si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 30. decembra 2021 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 24. februára 2022 odsúdený za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov v ústave so stredným stupňom strázenia a ochranný dohľad vo výmere 1 roka

a 4 mesiacov, trest prepadnutia vecí a peňažných prostriedkov uvedených vo výrokovvej časti rozsudku.

3. Sťažovateľ podal návrh na obnovenie konania vo svojej trestnej veci, ktorý odôvodnil tým, že v pôvodnom konaní nevypovedal, pričom práve vlastnou výpoveďou mohlo dôjsť k inej kvalifikácii skutku, ktorý sa mu kladie za vinu. Takáto výpoveď je teda spôsobilá privodiť iné rozhodnutie vo veci. Vo svojej výpovedi chcel sťažovateľ uviesť, na aký účel mali byť určené omamné a psychotropné látky. Ďalším dôvodom mala byť skutočnosť, že novelou Trestného zákona s účinnosťou od 6. augusta 2024 došlo k osamostatneniu jednotlivých skutkových podstát v rámci drogovej trestnej činnosti. V prípade sťažovateľa by to znamenalo, že na jeho skutok by sa aplikovala miernejšia trestná sadzba v rozpätí 7 až 15 rokov, pričom podľa Trestného zákona účinného v dobe ukladania trestu sa trestná sadzba pohybovala od 10 do 15 rokov trestu odňatia slobody. Napokon sťažovateľ uviedol, že okresný súd sa v pôvodnom konaní nevysporiadal s tým, či prechovával omamné a psychotropné látky oprávnene alebo neoprávnene. Z tohto dôvodu nebolo možné určiť, či sa sťažovateľ vôbec dopustil trestného činu, za ktorý bol odsúdený. Sťažovateľ zároveň žiadal aj pomerné skrátenie trestu v zmysle § 438j Trestného zákona.

4. Napadnutým uznesením okresný súd návrh sťažovateľa ako nedôvodný zamietol. Uviedol, že skutočnosť, že sťažovateľ v pôvodnom konaní nevypovedal, nie je novou skutočnosťou alebo dôkazom, ktorý by bol súdu skôr neznámy v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Zdôraznil, že sťažovateľ si v pôvodnom konaní sám zvolil taktiku vo veci nevypovedať, a teda neobjasnil všetky skutočnosti, ktoré považoval za potrebné uviesť orgánom činným v trestnom konaní. Sťažovateľ mal v pôvodnom konaní dostatočnú možnosť realizovať svoje procesné právo a ak ho nevyužil, táto skutočnosť je na ťarchu samotného sťažovateľa a nemôže mať za následok nesprávne rozhodnutie o vine a treste. K tvrdenému nevysporiadaniu sa so skutočnosťou, či sťažovateľ prechovával omamné psychotropné látky oprávnene alebo neoprávnene, okresný súd uviedol, že o tejto skutočnosti nebola žiadna pochybnosť. V pôvodnom konaní sťažovateľ nepredložil súdu žiadny dôkaz o tom, že by tieto látky prechovával legálne, nepochybnil ani ďalšie skutkové zistenia o druhoch a množstvách zaistených látok.

5. K žiadosti o opätovné posúdenie trestu odňatia slobody podľa § 438j Trestného zákona okresný súd uviedol, že u sťažovateľa neprichádza do úvahy. Skutok, za ktorý bol sťažovateľovi právoplatne uložený trest odňatia slobody a je predmetom podaného návrhu po novele Trestného zákona účinnej od 1. mája 2022, napĺňa znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. c) a ods. 6 písm. d) Trestného zákona, za ktorý Trestný zákon umožňoval uložiť trest odňatia slobody vo výmere 10 až 15 rokov, teda rovnakú sadzbu, v akej mu bol uložený trest odňatia slobody pôvodným rozsudkom.

6. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej opäť uviedol argumenty predstreté okresnému súdu. Doplnil, že výpoveď sťažovateľa na verejnom zasadnutí konanom 23. októbra 2024 v súvislosti s prejednaním jeho návrhu na obnovu konania je novou skutočnosťou, na ktorom predložil viacero nových dôkazov (napríklad fľaštičky s konopnou tinktúrou). Krajský súd namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. Pripomenul, že v konaní o povolení obnovy konania súd nemôže preskúmavať zákonnosť postupu v pôvodnom konaní v tom smere, či sa pri rozhodovaní súd vyrovnal so všetkými okolnosťami a s obhajobou obvineného, keďže konanie o návrhu na povolenie obnovy konania nie je založené na revíznom princípe,

preto je súd oprávnený zaoberať sa len tými výrokmi, pri ktorých sa navrhovateľ povolenia obnovy konania domáha. Pri obnove konania sa rozhoduje, či nové skutočnosti a dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré vyšli najavo až po právoplatnosti rozhodnutia, môžu odôvodniť iné rozhodnutie, než aké bolo urobené v pôvodnom konaní. Skúmanie a hodnotenie nových skutočností a dôkazov sa však nevzťahuje na zmeny právneho stavu, t. j. zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu.

7. Pokiaľ išlo o vyhodnotenie jednotlivých námietok sťažovateľa, krajský súd sa v podstatnom stotožnil so závermi okresného súdu. Ani sťažovateľom na verejnom zasadnutí pred okresným súdom predložené sklenené fľaštičky, v ktorých sa podľa jeho vyjadrenia nachádzali tinktúry vyrobené zo zaistenej konope, nemožno považovať za nové dôkazy v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Za dôkazy súdu skôr neznáme sa považujú také, ktoré neboli predmetom dokazovania alebo zisťovania pred rozhodnutím, ktorého sa týka návrh na obnovu konania. Takou skutočnosťou je objektívne existujúci jav, ktorý nie je v tej istej veci dôkazom, ale ktorý môže mať vplyv na zistenie skutkového stavu veci. Novú skutočnosť treba v konaní o obnove konania spravidla preukázať dôkazom. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ bol v pôvodnom konaní uznaný za vinného za to, že vo väčšom rozsahu neoprávnene prechovával po akúkoľvek dobu omamnú a psychotropnú látku, pričom okrem konope boli zaistené aj iné omamné a psychotropné látky (kokaín, LSD) zodpovedajúce množstvu 8 000 jednorazových dávok.

8. Skutočnosť, že novelou Trestného zákona účinnou od 6. augusta 2024 došlo k osamostatneniu jednotlivých skutkových podstáv v rámci drogovej činnosti a ani skutočnosť, že súdy neobsahujú vysporiadanie sa s otázkou, či sťažovateľ prechovával omamné a psychotropné látky oprávnene alebo neoprávnene, nezakladajú dôvod na povolenie obnovy konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podstatnú časť ústavnej sťažnosti tvorí rekapitulácia a prepis podaní, ktoré sťažovateľ adresoval všeobecným súdom (návrh na povolenie obnovy konania, sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu), ako aj obsah samotných napadnutých uznesení. Argumentáciu sťažovateľa opätovne tvoria námietky týkajúce sa absencie jeho výpovede v pôvodnom konaní, prekvalifikovanie skutku podľa novely Trestného zákona účinnej od 6. augusta 2024, ne/vysporiadanie sa s otázkou, či sťažovateľ prechovával omamné a psychotropné látky oprávnene alebo neoprávnene, a nesprávne posúdenie jeho výpovede na verejnom zasadnutí konanom 23. októbra 2024 ako novej skutočnosti.

10. Sťažovateľ je presvedčený, že laxný prístup orgánov činných v trestnom konaní mal za následok nesprávne rozhodnutie o jeho vine a treste. To, akým spôsobom a s akým odôvodnením bol zamietnutý jeho návrh na povolenie obnovy konania, spôsobilo porušenie označených základných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd

k preskúmaniu, či ústavná sťažnosť nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

12. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že napriek laicky formulovanej ústavnej sťažnosti ústavný súd v záujme materiálnej ochrany práv sťažovateľa preskúmal namietané uznesenia okresného a krajského súdu v zmysle ďalej uvedených východísk a požiadaviek kladených na rozhodnutia všeobecných súdov pri posudzovaní návrhu na povolenie obnovy trestného konania.

III.1. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu:

13. Z čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... *ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Právomoc ústavného súdu je teda subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07).

14. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ disponoval opravným prostriedkom (sťažnosťou), ktorý aj využil. Poskytnutie ochrany sťažovateľovi v danom prípade spadalo do právomoci inštančne nadriadeného súdu, teda krajského súdu ako súdu sťažnostného, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak ústavný súd nemá danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením krajského súdu:

15. Ústavný súd stabilne judikuje, že účelom obnovy trestného konania nie je revízia pôvodného konania, cieľom konania o povolení obnovy konania nie je prieskum zákonnosti postupu súdu v pôvodnom konaní (napr. III. ÚS 122/2021, III. ÚS 537/2022, IV. ÚS 474/2024). Konanie o povolenie obnovy konania sa obmedzuje len na zistenie, či vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu. Všeobecný súd už nepreskúma zákonnosť pôvodného rozhodnutia, ale iba to, či existujú nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie v otázke viny alebo trestu. Úloha ústavného súdu sa potom obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, respektíve keď zamietli sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania (napr. II. ÚS 675/2015, III. ÚS 537/2022, III. ÚS 299/2024).

16. Z obsahu namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu vyplýva, že súdy sa podrobne zaoberali obsahom jednotlivých skutočností a dôkazov predstretých sťažovateľom. Všeobecné súdy sťažovateľovi zrozumiteľne vysvetlili, že novou skutočnosťou

alebo dôkazom, ktorý bol súdu skôr neznámy a ktorý by mohol sám osebe alebo v spojení s inými dôkazmi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktorý by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, nemôže byť z logiky veci absencia výpovede sťažovateľa v pôvodnom konaní. Na tom nemôže zmeniť nič ani tvrdenie sťažovateľa, že výpoveď odoprel na základe odporúčania obhajcov. Uvedený záver platí o to viac v prípade tvrdenia sťažovateľa, že novou skutočnosťou mala byť jeho výpoveď na verejnom zasadnutí konanom 23. októbra 2024, ktoré sa týkalo jeho návrhu na povolenie obnovy konania a na ktorom predložil súdu sklenené fľaštičky s konopnou tinktúrou ako dôkaz, že mal prechovávať konope na legálny účel. Všeobecné sudy v tejto súvislosti správne poukázali na skutočnosť, že pri realizácii príkazov na domovú prehliadku a príkazov na prehliadku iných priestorov a pozemkov u sťažovateľa boli okrem konope zaistené aj iné omamné a psychotropné látky, čo vyplynulo aj zo znaleckého dokazovania. Zároveň nebolo preukázané, že by sťažovateľ prechovával zaistené omamné a psychotropné látky po akúkoľvek dobu vo svojej dispozícii oprávnene. Tieto skutočnosti, resp. dôkazy boli zistiteľné z obsahu spisu v pôvodnom konaní, čo samo osebe bráni možnosti aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku o obnove konania v sťažovateľovej veci. Pokiaľ ide o túto časť sťažnostných námietok, ústavný súd uzatvára, že ide skôr o nespokojnosť sťažovateľa s postupom a so spôsobom vyhodnotenia dôkazov orgánov činných v trestnom konaní a súdmi. S poukazom na už uvedené však nemožno dospieť k záveru, že sťažovateľom predložené skutočnosti a dôkazy by bolo možné vyhodnotiť tak, aby založili dôvod na povolenie obnovy konania.

17. Pokiaľ ide o druhú argumentačnú líniu sťažovateľa vo vzťahu k uloženiu miernejšieho trestu aplikáciou § 438j Trestného zákona s poukazom na novelu Trestného zákona účinnú od 6. augusta 2024 (osamostatnenie skutkových podstát v rámci drogovej trestnej činnosti, resp. prekvalifikovanie skutku), ústavný súd konštatuje, že ani v tomto bode nevzhladol dôvod nesúhlasiť s právnymi závermi všeobecných súdov.

18. Predmetné ustanovenie § 438j Trestného zákona je označené ako „*Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. mája 2022*“. Podľa tohto ustanovenia trest odňatia slobody, ktorý nebol podmienene odložený a ktorý bol právoplatne uložený pred 1. májom 2022 za čin, ktorý bol posúdený ako trestný čin podľa § 171 alebo § 172 a ktorý by bol po 30. apríli 2022 posúdený ako iný trestný čin alebo ako čin miernejšie trestný, súd po opätovnom posúdení pomerne skrátí, ak dĺžka uloženého trestu odňatia slobody prevyšuje hornú hranicu trestnej sadzby pre taký čin po nadobudnutí účinnosti tohto zákona alebo ak vzhľadom na osobu páchatel'a a okolnosti prípadu by bolo ponechanie pôvodnej dĺžky trestu odňatia slobody pre odsúdeného neprimerane prísne. Pritom súd prihliadne na vzájomný pomer trestnej sadzby ustanovenej pre čin pred nadobudnutím a po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Podľa rovnakých zásad postupuje, ak za taký čin a zbiehajúci sa iný trestný čin bol uložený úhrnný alebo súhrnný trest. O pomernom skrátení trestu rozhoduje súd, v obvode ktorého sa trest odňatia slobody vykonáva, a to aj bez návrhu.

19. Citované ustanovenie bolo do Trestného zákona včlenené zákonom č. 105/2022 Z. z., a to ako prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. mája 2022. Prechodné ustanovenie § 438j Trestného poriadku bolo prísne zviazané s novelou Trestného zákona z roku 2022, t. j. týkalo sa a vzťahovalo sa iba na prípady a situácie, ktoré sa menili v súvislosti s novou zmenovou úpravou zakotvenou práve v zákone č. 105/2022 Z. z. Čitateľné je to aj zo samotného znenia § 438j Trestného zákona, z ktorého aj keď nie *expressis verbis* vyplýva, že podmienky na postup podľa

označeného ustanovenia museli byť splnené už v momente nadobudnutia účinnosti tohto zákona, ktorým bola novela Trestného zákona z roku 2022. O takú situáciu v prípade sťažovateľa nešlo.

20. Z uvedeného je evidentné, že na sťažovateľa sa úprava v § 438j Trestného zákona v relevantnom čase (1. mája 2022) nevzťahovala, keďže trestný čin, za ktorý bol právoplatne odsúdený, nemohol byť a ani nebol po 30. apríli 2022 posúdený ako iný trestný čin alebo ako čin miernejšie trestný a ani dĺžka uloženého trestu odňatia slobody neprevyšovala hornú hranicu trestnej sadzby pre taký čin po nadobudnutí účinnosti novely Trestného zákona z roku 2022.

21. Ústavný súd sa k aplikácii predmetného ustanovenia § 438j Trestného zákona vyjadril už viackrát (napr. sp. zn. III. ÚS 87/2025, II. ÚS 17/2025, I. ÚS 661/2024, III. ÚS 546/2024, III. ÚS 173/2025) a aj v tomto prípade zotrváva na doterajšom právnom názore, že nie je dôvod vziať § 438j Trestného zákona na neskoršie úpravy Trestného zákona ako tú, ktorá nadobudla účinnosť 1. mája 2022.

22. Sťažovateľ žiadal úpravu trestu podľa ustanovení Trestného zákona účinných od 6. augusta 2024 s odôvodnením, že touto novelou došlo k osamostatneniu jednotlivých skutkových podstát drogových trestných činov. Prechodné ustanovenie k týmto úpravám, ktoré je obsiahnuté v § 438k Trestného zákona, ktoré mali byť pôvodne účinné od 15. marca 2024, však neobsahuje žiadne normy, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sťažovateľovi ešte v roku 2021 uložený trest sa má upraviť v nadväznosti na úpravy Trestného zákona, ktoré nadobudli účinnosť 6. augusta 2024. Zároveň možno dodať, že Trestný poriadok nepovažuje legislatívnu zmenu za skutočnosť alebo dôkaz, ktorý by odôvodňoval splnenie podmienok pre povolenie obnovy konania, keďže táto zmena hmotnoprávneho predpisu v čase vyhlásenia pôvodného rozhodnutia objektívne neexistovala a nemohla byť aplikovaná. Uvedené platí aj z dôvodu, že novšiu právnu úpravu nemožno uplatňovať spätne z dôvodu zákazu retroaktivity na už právoplatne skončené veci. Zároveň nedošlo v sťažovateľovom prípade k zániku trestnosti činu, preto ani nemohol byť daný dôvod na postup podľa § 405a a nasl. Trestného poriadku.

23. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom sťažovateľovi vysvetlil, z akých dôvodov nemožno navrhované dôkazy a skutočnosti považovať za také, ktoré by odôvodňovali povolenie obnovy konania. Vyrovnal sa so všetkými námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil v sťažnosti pri uznesení okresného súdu o zamietnutí jeho návrhu na povolenie obnovy konania a poskytol mu jednoznačné odpovede na nastolené otázky. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je zrozumiteľné, konzistentné, logické a vychádza z ústavne akceptovateľného výkladu a aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku a Trestného zákona. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je nutné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pre ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tak tomu je aj v sťažovateľovom prípade, preto ústavný súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky

na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhoveli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu